

Znikające zaangażowanie: kryzys studiowania w Polsce

W ostatnich latach polskie szkolnictwo wyższe doświadcza narastającego kryzysu zaangażowania studentów i kadry akademickiej. Próby zrozumienia jego przyczyn oraz poszukiwania możliwych rozwiązań stanowiły przedmiot badań zaprezentowanych podczas seminarium „Kryzys zaangażowania w kształceniu uniwersyteckim” z cyklu *Co się dzieje z uniwersytetem*, które odbyło się 15 stycznia 2026 roku. W trakcie spotkania prof. Anna Giza wraz ze studentami Uniwersytetu Warszawskiego: Adamem Pajorem i Michałem Dawidziukiem omówiła zjawisko kryzysu zaangażowania w kształceniu uniwersyteckim, wskazując mechanizmy utrwalonych praktyk oraz możliwe kierunki zmian.

Gdzie znika zaangażowanie?

Wystąpienie prof. Anny Gizy wprowadzało w studencki projekt badawczy realizowany przy wsparciu kadry akademickiej. Badanie miało charakter trzyetapowy i obejmowało przegląd literatury dotyczącej trendów w szkolnictwie wyższym, badania jakościowe i ilościowe prowadzone na czterech uczelniach, a także warsztaty współtwórcze służące interpretacji wyników i wypracowaniu lokalnych rozwiązań, z których część została już pilotażowo wdrożona.

Zaangażowanie zamiast rutyny

Adam Pajor podkreślił, że projekt opiera się na założeniu o narastających trudnościach studentów i pracowników w osiągnięciu głębokiego zaangażowania w proces nauczania i uczenia się. Bez czasu, przestrzeni i motywacji po obu stronach kształcenie uniwersyteckie traci potencjał rozwijania krytycznego myślenia, a dydaktyka przybiera formę rytualną i performatywną. „Nie chodzi o kryzys całego środowiska akademickiego, lecz o fakt, że dydaktyka często staje się aktywnością poboczną” – zauważa Pajor, wskazując potrzebę poszukiwania rozwiązań.

Studia oczami studentów

Michał Dawidziuk przedstawił z kolei wyniki badań nad doświadczeniem studiowania. Studenci podkreślają znaczenie jasnej struktury i spójności programu oraz celowości poszczególnych przedmiotów. Ważna jest możliwość pogłębionej, intensywnej pracy nad wybranym zagadnieniem oraz praktyczne zastosowanie wiedzy, np. w projektach badawczych czy ćwiczeniach praktycznych. Istotne są także relacje z innymi studentami i inspirującymi prowadzącymi. Frustrację wywołują powierzchowne przedmioty („zapychacze”) i pozorna praca grupowa, w której każdy wykonuje zadania indywidualnie, co obniża satysfakcję ze studiowania.

Studenci pod presją: praca vs nauka

Adam Pajor i Michał Dawidziuk zwracają uwagę na rosnące przeciążenie polskich studentów. Wyniki badań wskazują, że 56% studentów podejmuje pracę zarobkową, a na studiach drugiego stopnia – 78%, co w większości przypadków wynika z konieczności ekonomicznej, a nie strategii kariery. Praca ogranicza czas na naukę i zmienia charakter studiowania, a fragmentaryzacja zajęć i niedocenywanie dydaktyki przez system uczelni dodatkowo utrudniają pełne zaangażowanie w proces edukacyjny. Taki stan wymaga pilnych działań systemowych.

Zachęcamy do zapoznania się z nagraniem z seminarium „Kryzys zaangażowania w kształceniu uniwersyteckim” – [przejdź](#).

„Zadanie publiczne „Wzmocnienie marki i potencjału OEES HUB - rozwój i silna marka think tanku ekonomii wartości” sfinansowane jest ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030.

Treści odzwierciedlają jedynie opinię ich autora. NIW-CRSO nie jest odpowiedzialny za sposób wykorzystania zawartych w nich informacji.

